

Almen...
Contouren voor de toekomst

DORPSPLAN 2018 - 2022

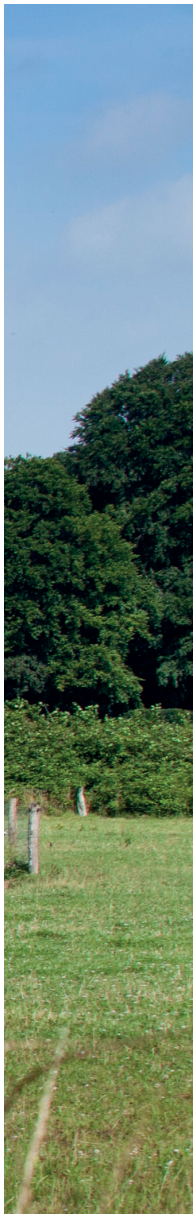

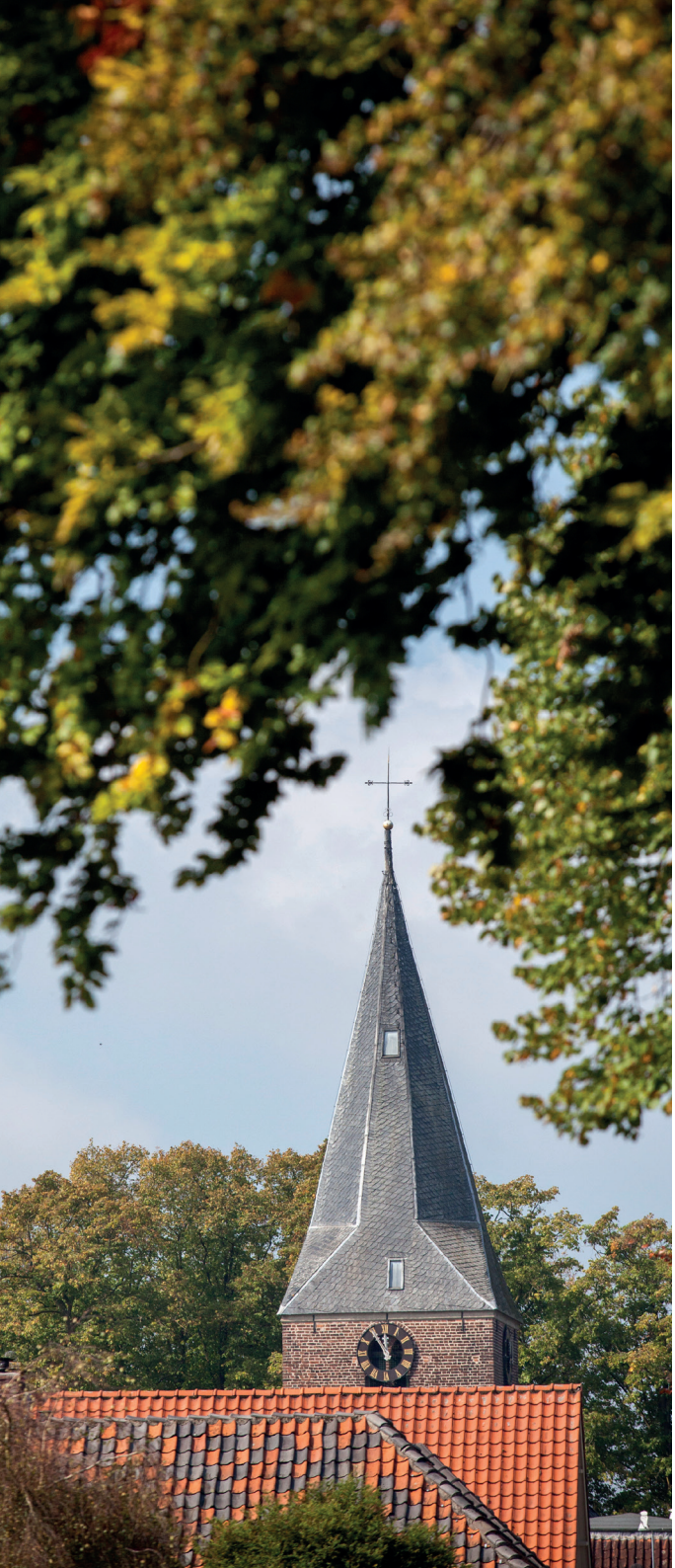
Inhoud

Voorwoord 4

1. Bedrijvigheid en Recreatie 7
2. Mobiliteit 8
3. Voorzieningen 11
4. Woningbouw 15
5. Zorg en Welzijn 19
6. Overig 22
7. Dorpsplan in uitvoering 25

Colofon 26

Voorwoord

De Vereniging Almens Belang (VAB) is een vereniging van en voor de inwoners van Almen en heeft kort en bondig geformuleerd als doel de bevordering van de leefbaarheid in het dorp. Leefbaarheid is een breed begrip en kent vele interpretaties. De VAB kan zich goed vinden in de benadering die het begrip leefbaarheid opvat als de kwaliteit van de leef- en woonomgeving. Anders gezegd: in hoeverre komt het leef- en woonklimaat tegemoet aan de wensen van de inwoners.

De inwoners van Almen kunnen elke vijf jaar hun wensen en ideeën kenbaar maken voor de komende vijf jaren. In de eerste helft van 2017 hebben de Almenaren aan de hand van een enquête en tijdens een dorpsplanavond hun mening gegeven over de thema's bedrijvigheid en recreatie, mobiliteit, voorzieningen, woningbouw, zorg en welzijn en overig. De ingebrachte wensen en ideeën vormen de grondslag voor de ontwikkeling van plannen die goed zijn voor het dorp en voor het aangaan van constructieve samenwerkingen met de gemeente Lochem en andere instanties.

Bij de invulling en uitwerking van de plannen mogen twee zaken niet uit het oog worden verloren: de wijzigingen in de samenstelling van de Almense bevolking en de veranderende rol van de overheid.

De laatste vier jaren loopt het aantal inwoners van Almen iets terug. In 2016 telde Almen 1178 inwoners, in 2013 waren dat er 1219. De te-

rugloop is niet een geleidelijke met ieder jaar steeds iets minder, maar varieert. Na het dipje in 2015 was het inwonersaantal in 2016 weer gelijk aan dat in 2014. Behalve terugloop verandert ook de samenstelling van de bevolking. Almen had in 2016 meer inwoners ouder dan 50 jaar, dan jonger. Het Centraal Bureau voor de Statistiek gaat ervan uit dat de trend van krimp en vergrijzing in plattelandsgemeenten zal voortzetten tot 2030.
Het tweede punt dat de plannen beïnvloedt is de rol van de overheid. Onze overheid maakt op veel fronten een terugtrekkende beweging. Van de burger wordt meer initiatieven en werkzaamheden verwacht om de eigen leefomgeving voldoende op niveau te houden. Meer nog dan in het verleden worden burgers door de overheid aangesproken op deze verantwoordelijkheid.

Het dorpsplan beschrijft in de hoofdstukken bedrijvigheid en recreatie, mobiliteit, voorzieningen, woningbouw, zorg en welzijn en overig de centrale punten uit de wensen en ideeën die naar voren zijn gebracht. Ieder hoofdstuk wordt afgesloten met ‘contouren voor de toekomst’. Hierin worden de denkrichtingen geschetst voor toekomstige plannen. Het laatste hoofdstuk, Dorpsplan in uitvoering, gaat in op de aanpak om de plannen tot een goed einde te brengen. Voor de uitvoering van de plannen gaat de VAB werkgroepen in het leven roepen.

Veel dank is de VAB verschuldigd aan de inwoners van Almen. Zonder de inbreng van hun wensen en ideeën en de openhartige discussies tijdens de dorpsplanavond zou dit dorpsplan er niet zijn. De medewerking en belangstelling van de Almenaren bij de totstandkoming van het dorpsplan geeft aan hoezeer zij zich betrokken voelen bij de toekomst van hun dorp.

Almen, november 2017
Vereniging Almens Belang

VAB
Vereniging Almens Belang

1. Bedrijvigheid & Recreatie

De bedrijvigheid in Almen is divers. Deze varieert van een aantal middelgrote bedrijven opererend in de bouw, industriële productie en dienstverlening tot bedrijven die actief zijn in de agrarische sector, horeca en recreatie. Ook kent Almen verhoudingsgewijs veel ZZP'ers die op vele terreinen actief zijn. Kortom, Almen is een ondernemend dorp, wat ook tot uiting komt in een actieve ondernemersvereniging.
Deze bedrijvigheid wordt door de Almense bevolking op waarde geschat, waarbij wel een aantal opmerkingen worden geplaatst. Zo zou de bedrijvigheid zich zodanig moeten ontwikkelen dat geen afbreuk wordt gedaan aan het dorpse karakter. Impliciet betekent dit kleinschalige bedrijvigheid. Ook ziet men liever geen bedrijvigheid die veiligheids- en milieurisico's met zich meebrengt. Dit wil niet zeggen dat men eensgezind is over waar en hoe de bedrijvigheid zich zou moeten ontwikkelen. Zo geven sommigen aan dat bedrijvigheid vooral buiten de kern moet plaatsvinden en duurzaam van aard zou moeten zijn, terwijl anderen weer aangeven dat bedrijvigheid ook in het dorp versterkt moet worden. Voor bedrijfsontwikkeling buiten de kern wordt vooral gekeken naar de Scheggertdijk. In het algemeen is men wel van mening dat ondernemers en agrariërs de ruimte moeten krijgen om te kunnen groeien.
Benadrukt moet worden dat ondernemen iets is van en door ondernemers en geen directe taak van de VAB. Echter de VAB kan bij uitstek een ondersteunende en verbindende rol vervullen tussen de Almense bevolking, ondernemers en gemeente.

Contouren voor de toekomst

Samen met ondernemers en gemeente kijkt de VAB naar de mogelijkheden van gebiedsontwikkeling langs de Scheggertdijk en in de kern Almen. Daarbij staat voorop dat kansen maximaal worden benut en het dorp wordt versterkt. Concreet betekent dit: betrokken zijn bij ontwikkelingen die het dorp direct raken zowel bij bestaande als bij nieuwe bedrijvigheid. Te denken valt hierbij aan de recente ontwikkelingen rondom de brandweerkazerne en het nieuwe museum STAAL.

2. Mobiliteit

Goede bereikbarheid is belangrijk voor Almen. Voor mensen die over eigen vervoer beschikken zijn er goede ontsluitingswegen richting Lochem en Zutphen. Het openbaar vervoer is echter wel een bron van zorg. In de laatste aanbestedingssessie is de busdienstregeling verder uitgehold, met gevolgen voor verder aansluitend vervoer en bereikbaarheid. Voor wat betreft de busdienstregeling zijn er dan ook wensen, maar worden ook alternatieven aangedragen. Te denken valt aan meer bussen in de spits en in het weekend en nieuwe verbindingen met Vorden en Harfsen. Daarnaast worden er vanuit het dorp ook suggesties gedaan voor andere vormen van collectief vervoer, zoals dorpsauto's voor gezamenlijk gebruik en een meerijdservice van vrijwilligers die willen taxi-rijden.

Onder mobiliteit valt ook de zorg voor de verkeersveiligheid. In de enquête wordt de wens geuit om de druk van het doorgaande vracht- en landbouwverkeer door de kern te verminderen en ook toe te zien op de snelheidshandhaving. Ook wordt gewezen op de ontstane onveilige situaties door de gewijzigde voorrangsregeling. Zo vraagt bijna iedere aansluiting op de Dorpsstraat wel verduidelijking van de verkeerssituatie. Suggesties die worden gedaan om de verkeersveiligheid te verbeteren in het dorp zijn het aanbrengen van waarschuwingsborden en het aanleggen van zebrapaden ter hoogte van de Superrr en het Staringmuseum.
Een ander punt dat aandacht vraagt is de behoefte aan parkeergelegenheid. Ondanks de gerealiseerde plekken voor langdurig parkeren aan de Berkelweg, blijft er behoefte de parkeermogelijkheden nog eens onder de loep te nemen. Knelpunten die worden genoemd zijn parkeergelegenheden bij de kerk en de huisarts, de Spitholterbrug en de begraafplaats. z

Contouren voor de toekomst

Bij het thema mobiliteit zijn veel concrete verkeerssituaties genoemd die verbeterd kunnen worden. Ook zijn vernieuwende initiatieven voor collectief vervoer aangedragen. In het voorjaar van 2017 is de VAB benaderd door de Hogeschool Arnhem/Nijmegen (HAN) die de mobiliteit in kleine kernen projectmatig wil ondersteunen. Sinds de dorpsplanavond houdt

een ad-hocgroep zich bezig met de vraag of eerder genoemde en nieuwe mobiliteitsmogelijkheden kansen bieden om verder te ontwikkelen. Voor wat betreft de verbetering van het openbaar vervoer zal de VAB samenwerking zoeken met de DkK (Dorpshuizen kleine Kernen) om te pleiten voor betere busverbindingen in de Achterhoek, omdat dit een dorp overstijgend aandachtspunt is.

ONS HUIS
Afvaart Berkelzomp
De Berkel
37

3. Voorzieningen

De inwoners van Almen zijn zeer te spreken over het voorzieningenniveau in hun dorp en zijn trots op de grote verscheidenheid ervan. Hierbij gaat het om de diensten waar we in het dorp gebruik van maken, zoals de kerk, het dorpshuis, de Superrr, de school, het zwembad, de huisarts en alle verenigingen die Almen rijk is. De voorzieningen staan echter onder druk door het wegvallen van subsidies en/of terugloop van het aantal gebruikers. Als wordt gekeken naar de reacties op de enquête zijn deze voorzieningen te verdelen in twee groepen: bestaande voorzieningen en nieuwe voorzieningen.

Bestaande voorzieningen

Over de bestaande voorzieningen is men in het algemeen van mening, dat ingezet moet worden op het behouden en versterken ervan. In het oog springen hierbij de reacties over de behoud van de basisschool met een kinder- en buitenschoolse opvang en de Superrr. Voor veel jonge gezinnen is de aanwezigheid van een basisschool in combinatie met een kinder- en buitenschoolse opvang een basisvoorwaarde voor vestiging in het dorp. Er is hier een duidelijke wisselwerking tussen het behoud van deze voorzieningen en de vraag naar betaalbare ééngezinswoningen. De Superrr wordt gezien als een voorziening die een centrale plaats in het dorp inneemt en behouden moet blijven. Tegelijkertijd is het geen vanzelfsprekendheid dat men gebruik maakt van de Superrr voor de dagelijkse of aanvullende boodschappen of voor de andere diensten.

Nieuwe voorzieningen

Voor wat betreft nieuwe voorzieningen gaat het vooral om nieuwe activiteiten. Zo leeft bij de jongste jeugd de wens voor meer speelvoorzieningen in het dorp, waarbij een BMX-crossbaantje en een skatepark worden genoemd. De oudere jeugd in de middelbare schoolleeftijd wil graag een laagdrempelige ontmoetingsplek. Een wens die overigens ook leeft onder andere leeftijdscategorieën. Voor wat betreft het opzetten van nieuwe activiteiten zijn diverse ideeën naar voren gekomen. Te noemen zijn een inloopmiddag voor 40-plussers, het aanbieden van sportlessen door samenwerking van de verenigingen met de basisschool en de

buitenschoolse opvang en activiteiten rondom het zwembad zoals een strandpaviljoen, beachvolleybal en een strandfeest.

Het behouden en versterken van de voorzieningen in Almen is een voortdurend aandachtspunt van de VAB en betrokken partijen. Zo zijn in het dorp al verschillende projecten in gang gezet om het huidige voorzieningenniveau te waarborgen en te versterken. De Stichting Almense Accommodaties (SAA) is opgericht met als doel het beheer van de verschillende gebouwen waarin sport en cultuur wordt aangeboden zo efficiënt en effectief mogelijk uit te voeren. Zwembad de Berkel heeft in de voorgaande periode met middelen uit het dorp zonnepanelen kunnen plaatsen, waardoor men een reductie op de energielasten heeft weten te realiseren. Ook is een verdere samenwerking tussen de sportzaal Almeloë en dorpshuis Ons Huis tot stand gekomen, wat heeft geleid tot een directe fysieke verbinding en een gezamenlijke exploitatie.

Contouren voor de toekomst

De komende jaren werkt de VAB verder aan het behouden en versterken van bestaande en nieuwe voorzieningen. Ook blijft de VAB onderzoeken waar door middel van samenwerking met diverse partijen de voorzieningen kunnen worden verbeterd. Hierbij zal ook gekeken worden hoe wensen voor nieuwe activiteiten kunnen worden ingepast en gerealiseerd.

JULIANASCHOOL

4. Woningbouw

Gedurende de looptijd van het vorige dorpsplan zijn voor de locatie Almen-Zuid 1 door de VAB plannen gemaakt. Met de werktitel ‘Lef in wonen’ lag er een plan om betaalbare starterswoningen en drie levensloopbestendige woningen te realiseren. Helaas heeft dit plan geen doorgang mogen vinden. Op plan Almen-Zuid 1 zijn inmiddels twee levensloopbestendige woningen in aanbouw. Het plan Almen-Zuid 2a is sneller in uitvoering genomen voor het realiseren van vier starterswoningen. Ook zijn tien andere kavels op het plan Almen-Zuid 2a inmiddels uitgegeven. Dit betekent dat anno 2017 alle beschikbare kavels voor woningbouw tot 2030 zijn uitgegeven.
Voor nieuwbouw zal gezocht moeten worden naar nieuwe locaties. De zogenaamde zoeklocaties die in het Woningmarktonderzoek van de gemeente Lochem worden genoemd, zijn Almen-Noord en Almen-Zuid 2b. Naast deze locaties worden in de enquête voor het dorpsplan drie alternatieven aangedragen:

- Een schil achter 2B tot aan de Dorpsstraat
- Grasland na Het Elger
- Een schil achter de Van Wassenaerlaan tot aan de Dorpsstraat

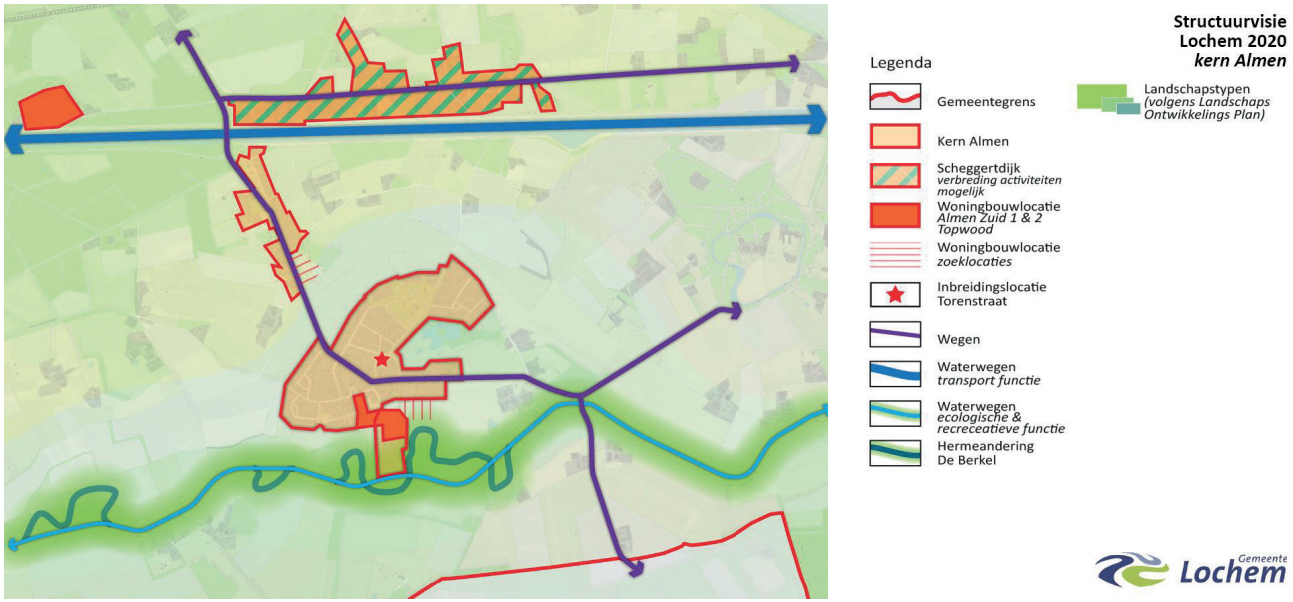
De inwoners van Almen vinden het in Almen noodzakelijk dat nieuwbouw van koop- en huurwoningen gericht is op starters, jonge gezinnen en senioren, zodat een gevarieerde gemeenschap wordt gewaarborgd.

De woningen moeten daarbij het liefst energieneutraal en levensloopbestendig zijn. Het is van belang jonge starters voor het dorp te behouden voor de leefbaarheid in het algemeen en voor het behoud van de basisschool in het bijzonder. Dit wordt vooral benadrukt door inwoners van 50 jaar en ouder. Opvallend is dat zich de laatste jaren steeds meer mensen van middelbare leeftijd en jong gepensioneerden van buiten Almen hebben gevestigd in het dorp.

Naast nieuwbouw op nieuwe locaties worden in de enquête ook mogelijkheden voor inbreiding genoemd. Hierbij gaat het om het opvullen van open plekken of het vervangen van bestaande woningbouw. De Voorde wordt genoemd als inbreidingslocatie, waarbij de huidige woningen plaats zouden moeten maken voor starters- en seniorenwoningen, eventueel in appartementenvorm met twee woonlagen. Met inbreiding blijft de huidige omvang van het dorp gelijk.

Contouren voor de toekomst

Gegeven de wensen en de geschetste ontwikkelingen zal de VAB zich blijven inzetten voor mogelijkheden voor nieuwbouw om de leefbaarheid van het dorp Almen op peil te houden.

Uiteraard zal hierbij ook het behoud van het dorpse karakter van Almen mee worden genomen. De VAB zal de bevindingen uit de enquête verder verkennen en in overleg treden met de gemeente Lochem over hoe invulling aan de Almense wensen kan worden gegeven.

5. Zorg & Welzijn

De demografische gegevens geven aan dat ook Almen te maken heeft met een dubbele vergrijzing. Een steeds groter aandeel van de bevolking bestaat uit 50+-ers en de ouderen bereiken een steeds hogere leeftijd. De oudere Almenaar wil graag in Almen blijven wonen en daartoe zijn verschillende suggesties gedaan bij het thema zorg en welzijn.
Deels gaat het om fysieke aanpassingen van de ruimte. De winkels en openbare gebouwen moeten goed toegankelijk zijn. Ook worden suggesties gedaan voor levensloopbestendig bouwen in de vorm van seniorenwoningen en ruime vierkamer appartementen. Levensloopbestendig wil zeggen ook rolstoeltoe- en doorgankelijk. Er wordt wel onderkend dat de mensen zelf ook verantwoordelijk zijn voor een adequate inrichting van hun woningen. Het is bekend dat er inmiddels technologische toepassingen zijn om langer zelfstandig woning mogelijk te maken. Er kan gedacht worden aan gezamenlijke inkoop van technologieën.
Voor een ander deel gaat het om zorgverlening aan en welzijnsactiviteiten voor ouderen. De overheid trekt zich steeds meer terug van individuele subsidieverlening voor zorg en welzijns- activiteiten. Er moet een groter beroep worden gedaan op eigen netwerken. Niet iedereen beschikt over een netwerk in de buurt. Met de start van de inloopochtend voor ouderen op de woensdagochtend in Ons Huis is een begin gemaakt met het oprichten van een ontmoetingsplaats voor ouderen. De wens is, deze in dagen uit te breiden tot een weekprogramma. Daarnaast is er ook behoefte aan bezoek aan huis. Daarbij kan het gaan om een praatje, het spelen van spelletje of het doen van een klusje. Met het vertrek van de welzijnsmedewerker van Sutfene uit de Linde is er bij de bewoners van Linde de behoefte aan het ontwikkelen van activiteiten.
Voor de zorg zijn suggesties gedaan om de zorg betaalbaar te houden. Wellicht kan dat door gezamenlijk zorg in te kopen of die juist lokaal aan te bieden. De aanwezigheid van een huisarts met apotheek en een fysiotherapiepraktijk is een pré en moet behouden blijven.

Contouren voor de toekomst

In het najaar van 2017 is de Vereniging Zorg en Welzijn Almen (VZenWA) opgericht. Met een professionele zorgcoördinator wordt getracht zorgvragen nog beter in beeld te brengen en zo mogelijk binnen het dorp op te lossen. Het streven is sociale dagopvang te realiseren in dorpshuis Ons Huis. Daarnaast is het opzetten van een vervoers- en klussendienst ook één van de wensen. Hierbij zou gebruik gemaakt kunnen worden van het digitale systeem BUUV dat in 2016 is gelanceerd en waarin Almen ook een eigen pagina heeft.

Nader onderzoek is nodig naar de mogelijkheden of de Verenging Zorg en Welzijn Almen in samenwerking met de Superrr de rol van zorgaanbieder in Almen kan vervullen, waarbij zowel dagopvang, huishoudelijke hulp, persoonlijke verzorging als 24-uurs zorg kan worden geboden.

6. Overig

De enquête leverde bij het thema ‘Overig’ losse suggesties op die men bij de andere thema’s niet kwijt kon. Op de plenaire avond is bij dit thema vooral gesproken over de vrijwilligers. Er lijkt een steeds groter beroep te worden gedaan op vrijwilligers, maar de pool is niet onuitputtelijk. Bovendien verandert de beschikbaarheid van de vrijwilligers. Wanneer men steeds langer moet doorwerken is het de vraag of men zich daarna nog wel langdurig wekelijks wil verplichten als vrijwilliger.
Andere suggesties die werden gedaan hebben onder meer betrekking op het verminderen van de overload aan borden langs de toegangswegen in het dorp en de invulling en het onderhoud van groen in het dorp.

Contouren voor de toekomst

Het is belangrijk dat het vrijwilligerswerk efficiënt wordt ingevuld. Hiervoor is een goed overzicht van wensen en kwaliteiten van mensen die wat voor de gemeenschap willen doen belangrijk. Ook kunnen organisaties meer samenwerken in de Stichting Almense Accommodaties, door de bestuurstaken door een overkoepelend bestuur te laten uitvoeren. Door jeugdleden te betrekken bij de (bestuurs) taken zorgen verenigingen ervoor dat jongeren al vroeg verantwoordelijkheid krijgen voor het functioneren van de vereniging. Hierdoor blijven ze betrokken en vinden ook andere jongeren het meer vanzelfsprekend iets voor de vereniging te doen. Voor wat betreft het groen kunnen de Almenaren betrokken worden bij het onderhoud en de inrichting van de groenvoorziening. Overigens is en blijft de VAB in overleg met de gemeente over thema’s als groenvoorziening, inrichting van de infrastructuur en zaken als zelfwerkzaamheid.

VONINGINRICHTING
SINK-ALMEN
HOTEL
HOTEL

7. Dorpsplan in uitvoering

De ideeën en wensen van Almenaren, zoals voortgekomen uit de digitale enquête en de dorpsplanavond van afgelopen juni, vormen de grondslag voor de contouren voor de toekomst. De contouren geven in grote lijnen een schets van de denkrichtingen voor de komende jaren en bieden niet alleen ruimte voor plannen die de inwoners op dit moment van belang vinden voor het dorp, maar maken het ook mogelijk om in te kunnen spelen op toekomstige ontwikkelingen.

De uitwerking en uitvoering van de plannen doet de VAB in samenwerking met de inwoners van Almen. Hiervoor gaat de VAB werkgroepen instellen voor de thema's mobiliteit, voorzieningen en woningbouw. Iedere Almenaar die affiniteit heeft met één van deze thema's en mee wil denken en praten over dit onderwerp kan zich aanmelden voor een werkgroep. Een werkgroep zal uit maximaal acht personen bestaan, waarvan twee VAB-bestuursleden. Voor de thema's bedrijvigheid en recreatie en zorg en welzijn worden geen werkgroepen ingesteld; op die terreinen werkt de VAB op bestuurlijk niveau samen met de Ondernemersvereniging Almen en de Vereniging Zorg en Welzijn Almen.

De werkgroepen starten met een gezamenlijke bijeenkomst, waarin onder meer aandacht zal worden besteed aan de verwachtingen en wensen die eenieder heeft ten aanzien van zijn of haar rol in de werkgroep en de werkwijze van de werkgroep. Op deze manier geven de werkgroepen zelf vorm en invulling aan hun functioneren. Vervolgens gaat iedere werkgroep aan de slag met de contouren en de ingebrachte wensen en ideeën binnen het eigen thema.

De werkgroepen zullen naar verwachting in februari 2018 van start gaan.

Colofon

Redactie	Anja Harkink, John Hendriks, Jan Tuitert, Gerrit Willem Ziggers
Lay-out en dtp	Joost Wiltink
Fotografie	Joost Wiltink en Geert de Groot
Contact	http://vab.almen-info.nl/
Oplage	150

© 2017

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, door middel van druk, fotokopieën, op welke andere wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de Vereniging Almens Belang.

Vereniging Almens Belang